

LØGMANSSKRIVSTOVAN

Prime Minister's Office

ÁRSFRÁGREIÐING
UM
EFTIRKANNING

LØGTINGSÁRIÐ 2014

29. juli 2014 – 28. juli 2015

LÓGARTÆNASTAN

Ársfrágreiðing frá Lögartænastuni

Løgtingsárið 2014

INNIGHALDSYVIRLIT

1. Inngangur	3
2. Hagtöl løgtingsárið 2014	4
2.1. Uppskot ið skulu eftirkannast av Lögartænastuni	4
2.2. Yvirlit yvir uppskotini.....	4
2.3. Longd á eftirkanning	5
3. Tøkniliga eftirkanningin	7
3.1. Ásetingar um tøkniliga eftirkanning	7
3.2. At góðkenna tøkniligar broytingar.....	7
3.3. At arbeiða í rætta skjalinum	8
4. Løgfrøðiliga eftirkanningin	9
4.1. Løgfrøðilige eftirkanning av løgtingslögum	9
4.1.1. Inngangur	10
4.1.2. Frágreiðandi heiti	10
4.1.3. Endamálsorðingar.....	10
4.1.4. Orðingen “til eina og hvørja tíð”	10
4.1.5. At seta á stovn almennar stovnar við løgtingslög	11
4.1.6. Kærumöguleikar og kærufreistir	11
4.1.7. Talgilt samskifti	12
4.1.8. Innheiting av skuld til tað almenna	12
4.1.9. Revsing	12
4.1.10. Gildiskoma og virknaður	12
4.1.11. Skiftisreglur.....	13
4.1.12. At löggeva út á sjóðki og uppeftir í luftina	13
4.2. Løgfrøðilige eftirkanning av viðmerkingunum til løgtingslögir	13
4.2.1. Ummæli	13
4.2.2. Avleiðingarnar av uppskotinum	14
4.2.3. Yvirlit yvir avleiðingarnar av lógaruppskotinum. (Talvan)	14
4.3. Løgfrøðilige eftirkanning av kunngerðum.....	14
4.3.1. Inngangur og heimildarlög.....	14
4.3.2. At endurgeva lógartekst í kunngerð	15
4.3.3. Frágreiðandi heiti	15
4.3.4. Ígildissetan av løgtingslög við kunngerð	15
4.3.5. Revsing	15
4.3.6. Gjald	15
4.3.7. Talgilt samskifti	16
4.4. Løgfrøðilige eftirkanning av ríkislögartilmælum.....	16
4.4.1. Uppsetting	16
4.4.2. Ígildissetan av ES fyriskipan við fólkatinglög	16
4.5. Løgfrøðilige eftirkanning av uppskotum til samtyktar	17
4.5.1. Nær verður uppskot til samtyktar brúkt.....	17
4.5.2. Sjálv samtyktin.....	17
5. Strikumyndir	18

Ársfrágreiðing frá Lögartænastuni

Løgtingsárið 2014

1. Inngangur

Í fráboðan løgmans um býti av málsókjum landsstýrisins millum landsstýrismenninar, stendur, at løgmaður ráðgevur øðrum landsstýrisonnum í lögartechniskum spurningum. Við hesi heimild varð [rundskriv um eftirkanning](#) gjört, og tað er nú aftur ásett, at frá løgtingsárinum 2014 skulu øll uppskot frá landsfyrisingini eftirkannast.

Tað er Lögartænastan á Løgmansskrivstovuni sum hevur ábyrgdina av eftirkanningunum. Á lögartænastuni eru fimm starvsfólk, av hesum eru tríggir løgfrøðingar. Arbeiðið er skipað soleiðis, at øll eru við í eftirkanningararbeiðnum. Løgfrøðingarnir hava ábyrgd av tí løgfrøðiligu eftirkanningini, meðan hini bæði starvsfólkini hava ábyrgd av tøkniligu eftirkanningini.

Rundskrivið ásetir, at løgtingslögir, kunngerðir, ríkislögartilmæli og uppskot til samtyktar skulu eftirkannast. Tað er ásett, hvat eftirkanningin fevnir um, mannagongdir og tíðarfrestir í samband við innlating av uppskot og eisini, hvat Lögartænastan ikki eftirkannar.

Lögartænastan eftirkannar uppskot tøkniliga og løgfrøðiliga, men ikki málfrøðiliga.

Umsitingin í Løgtinginum eftirkannar uppskot eisini málfrøðiliga.

Lögartænastan skal hava minst 5 yrkadagar at eftirkanna eitt uppskot. Hetta eiga stjórnarráðini at hava í huga, tá tey gera tíðarætlan fyrir síni uppskot.

Ársfrágreiðingin er í fýra þortum. Ein partur er um hagtöl, sum vísa, hvussu nögv uppskot eru eftirkannað, frá hvørjum stjórnarráði ella stovni tey eru, og hvussu langa tíð eftirkanningin tók. Ein partur er um tøkniligu eftirkanningina og hvørjar trupulleikar, vit hava sæð, tá tøkniligu brotingarnar skulu góðkennast. Tað er týdningarmikið at hava mannagongdir, so ikki skeiv útgáva av uppskotinum verður send víðari í fyrisitingini.

Størsti parturin er um løgfrøðiligu eftirkanningina. Henda partin hava vit deilt í fýra undirpartar, har løgtingslögir, kunngerðir, ríkislögartilmæli og uppskot til samtyktar verða viðgjörd fyrir seg. Komið verður inn á orðingar og fyribigdi, ið vit meta vera minni heppin, og sum eru komin oftast fyrir. Vit greiða stutt frá hesum og grundgeva fyrir, hvussu vit halda hetta eיגur at verða gjört. Seinasti parturin eru strikumyndir av gongdini í eftirkanningarárinum 2014.

Í 2014 eftirkannaði Lögartænastan tilsamans 229 uppskot. Lögartænastan brúkti 5 dagar ella minni at eftirkanna 78% av uppskotunum.

Henda ársfrágreiðing er tann fyrsta av sínum slagi. Vit halda, at tað er týdningarmikið at kunna stjórnarráðini um, hvørjar okkara royndir hava verið, og hvussu hetta fyrsta eftirkanningarárið eftir okkara tykki hevur hepnast.

Løgmansskrivstovan, 17. desember 2015

Nella Festirstein
deildarstjóri

Ársfrágreiðing frá Lögartænastuni

Løgtingsárið 2014

2. Hagtøl løgtingsárið 2014

2.1. Uppskot ið skulu eftirkannast av Lögartænastuni

Rundskriv um eftirkanning ásetir:

2.1. Lögartænastan á Løgmansskrivstovuni eftirkannar øll lógaruppskot, uppskot til ríkislógartilmæli og uppskot til samtyktar, ið landsfyrisitingin tilevnar, áðrenn hesi verða løgd fyri Løgtingið. Frávik frá hesum kann einans gerast í samráð við løgmann.

2.2. Lögartænastan eftirkannar allar kunngerðir, ið landsfyrisitingin tilevnar. Eisini allar kunngerðir, ið almennir stovnar, sum hava lógarheimild at lýsa kunngerðir í Kunngerðablaðnum, tilevna.

Í løgtingsárinum 2014 eftirkannaði Lögartænastan tilsamans 229 uppskot frá øllum sjey stjórnarráðunum og einum stovni, sum hevur lógarheimild at kunngera kunngerðir í Kunngerðablaðnum. Tað er tað bara Fjarskiftiseftirlitið og Sjóvinnustýrið sum hava hesa heimild.

2.2. Yvirlit yvir uppskotini

Løgmansskrivstovan	
Løgtingsløgir	0
Kunngerðir	0
Broytingarlógir	2
Broytingarkunngerðir	0
Ríkislógartilmæli	0
Uppskot til samtyktar	3
Fráboðan frá løgmanni	1
Íalt	6

Fíggjarmálaráðið	
Løgtingsløgir	5
Kunngerðir	8
Broytingarlógir	16
Broytingarkunngerðir	1
Ríkislógartilmæli	19
Uppskot til samtyktar	0
Íalt	49

Vinnumálaráðið	
Løgtingsløgir	2
Kunngerðir	11
Broytingarlógir	19
Broytingarkunngerðir	6
Ríkislógartilmæli	6
Uppskot til samtyktar	0
Íalt	44

Fiskimálaráðið	
Løgtingsløgir	4
Kunngerðir	29
Broytingarlógir	6
Broytingarkunngerðir	14
Ríkislógartilmæli	0
Uppskot til samtyktar	0
Íalt	53

Ársfrágreiðing frá Lögartænastuni

Løgtingsárið 2014

Mentamálaráðið	
Løgtingslógin	6
Kunngerðir	7
Broytingarlógin	10
Broytingarkunngerðir	3
Ríkislógartilmæli	0
Uppskot til samtyktar	0
Íalt	26

Almannamálaráðið	
Løgtingslógin	0
Kunngerðir	1
Broytingarlógin	15
Broytingarkunngerðir	2
Ríkislógartilmæli	0
Uppskot til samtyktar	0
Íalt	18

Heilsumálaráðið	
Løgtingslógin	2
Kunngerðir	9
Broytingarlógin	7
Broytingarkunngerðir	9
Ríkislógartilmæli	2
Uppskot til samtyktar	0
Íalt	29

Annað	
Kunngerðir frá Fjarskiftiseftirlitnum	4

Eftirkanningar íalt 229

2.3. Longd á eftirkanning

Rundskrivið um eftirkanning ásetir:

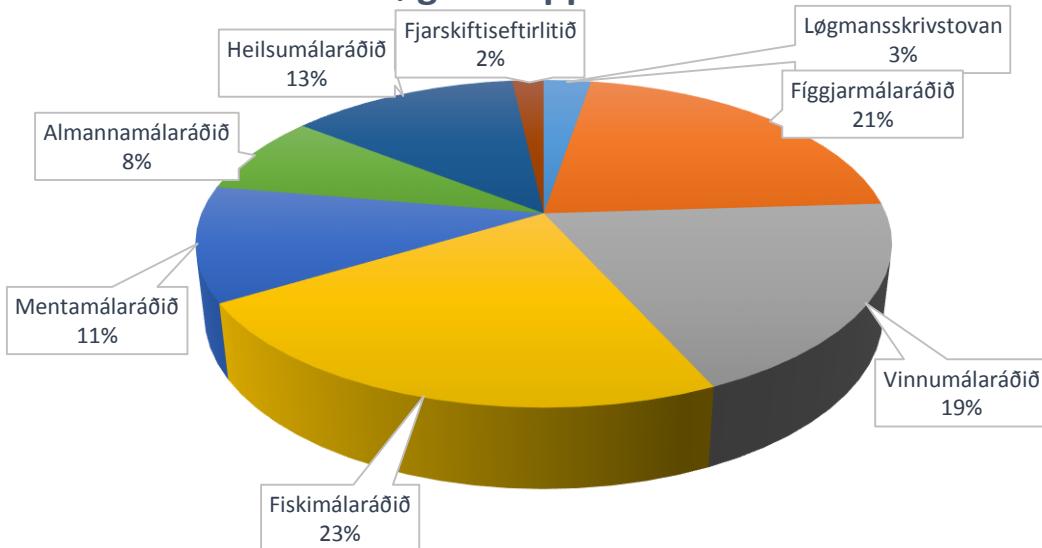
3.2. Lögartænastan skal hava í minsta lagi 5 yrkadagar til eftirkanning. Í serligum fórum, tá arbeiðsbyrðan hjá Lögartænastuni kann væntast at vera stór, t.d. undan seinasta framlögudegi, kann roknast við, at eftirkanning tekur longri enn 5 yrkadagar. Hetta eigur landsfyrisitingin at hava í huga.

Í eftirkanningarárinum 2014 blivu beint undir 78% av öllum uppskotunum eftirkannaði upp á 5 dagar ella minni, ið er minst ásetta tíðin, sum Lögartænastan skal hava, fyri at kunna eftirkanna uppskot.

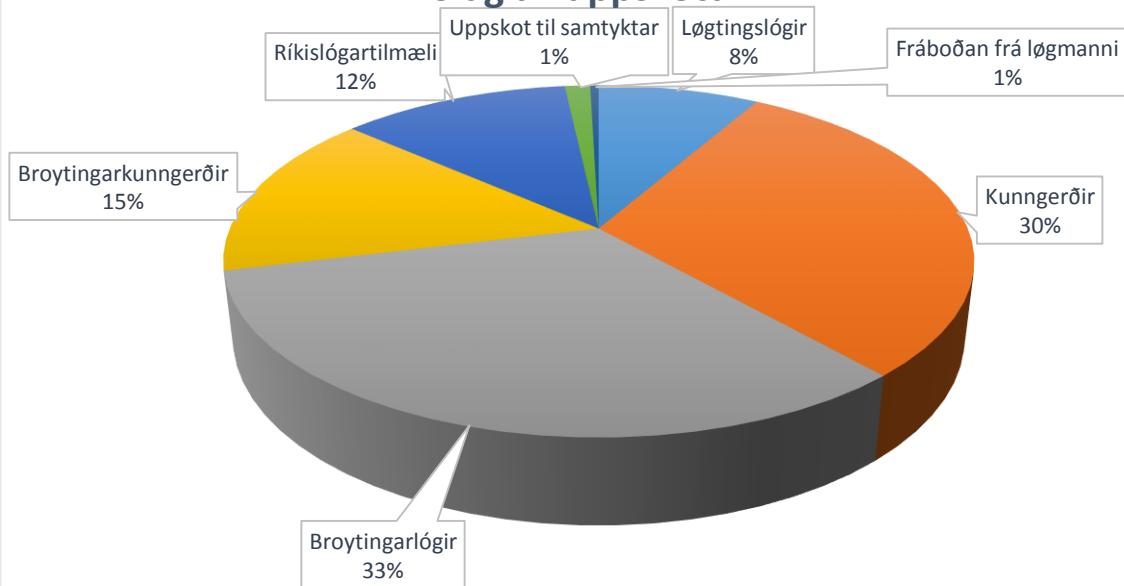
Longd á eftirkanning		
	Tal av uppskotum	%
1-5 dagar	178	77,7
6-8 dagar	32	14,0
9-X dagar	19	8,3
Uppskot í alt	229	100,0

Ársfrágreiðing frá Lögartænastuni Løgtingsárið 2014

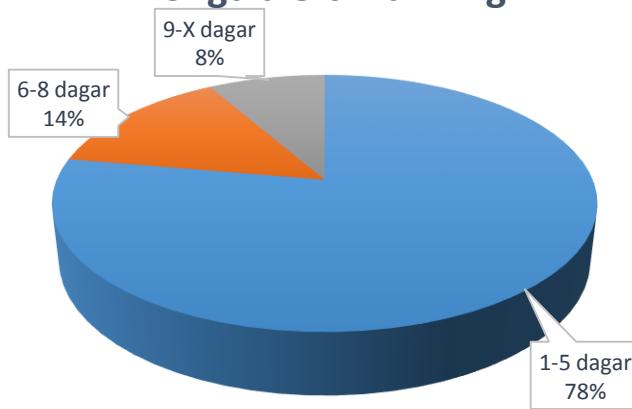
Nøgd av uppskotum

Slag av uppskotum

Longd á eftirkanning

Ársfrágreiðing frá Lögartænastuni

Løgtingsárið 2014

3. Tøkniliga eftirkanningin

3.1. Ásetingar um tøkniliga eftirkanning

Rundskriv um eftirkanning ásetir:

5.1. Tøkniliga eftirkanningin verður gjørd eftir viðkomandi rundskrivum og skal tryggja, at uppskotið utan trupulleikar ella ivamál kann kunngerast í Kunngerðablaðnum og samanskrivast í logir.fo.

5.2. Er avvarðandi stjórnarráð og Lögartænastan ikki á einum máli um onkra viðmerking, skal stjórnarráðið venda sær til Lögartænastuna hesum viðvíkjandi.

Inntil 1. mars 2015 voru hesi rundskriv og vegleiðingar:

- 1) Rundskriv um lógasmið frá 29. februar 2000.
- 2) Rundskriv um uppsetan av broytingum í løgtingslögum dagfest 17. apríl 2012.
- 3) Vegleiðing um uppsetting av løgtingslógaruppskotum og broytingaruppskotum dagfest 24. juni 2002.
- 4) Vegleiðing um uppsetting av kunngerðum og broytingarkunngerðum dagfest 6. februar 2003.

Frá 1. mars 2015 er einans hetta rundskrivið galldandi:

[Rundskriv um uppsetting og broyting av løgtingslögum og kunngerðum, um uppsetting av ríkislögartilmælum og um uppsetting av uppskot til samtyktar frá landsfyrisingini.](#)

3.2. At góðkenna tøkniligar broytingar

Rundskrivið um uppsetting og broyting av løgtingslögum o.ø. inniheldur rættilega neyvar ásetingar og dømi um, hvussu uppskot skulu tilevnast tøkniliga. Rundskrivið inniheldur tökk i allar hugsandi möguleikar og dømi. Er dømið nevnt í rundskrivinum, so skal tøkniliga uppsettingin av hesum fylgjast. Er dømið ikki nevnt í rundskrivinum, eiga stjórnarráðið og Lögartænastan at samskifta um, hvussu hetta best verður loyst tøkniliga. Soleiðis kann eisini hetta dømið koma við í næstu útgávuni av rundskrivinum.

Okkara fatan er, at stjórnarráðini taka tær tøkniligu viðmerkingarnar hjá Lögartænastuni til eftirtektar. Men vit hava varhugan av, at øll duga ikki eins væl at nýta programmið Word, tá tað ræður um at góðtaka tær tøkniligu broytingarnar o.a. Vit mæla tí til, at stjórnarráðini brúka tað skjalið, sum Lögartænastan hefur rættað í, at arbeiða víðari við. Tað vísir seg at vera trupult utan feilir at skriva av tøkniligu broytingarnar yvir í eitt skjal, sum ein sjálvur nýtir.

Ársfrágreiðing frá Lögartænastuni

Løgtingsárið 2014

Lögartænastan hevur gjört eina vegleiðing um, hvussu tøkniligar rættingar verða góðtiknir í Word.

Vegleiðingin er: [Vegleiðing um góðkenning av tøknilignum broytingum](#)

3.3. At arbeiða í rætta skjalinum

Frá tí at eitt uppskot byrjar hjá einum fulltrúa, og til tað er samtykt á Løgtingi, staðfest av Løgmanni og kunngjört, hevur skjalið, sum uppskotið varð skrivað í, verið ígjøgnum eina rúgvu av rættingum og tillagingum, sum eru gjørðar av fleiri ymiskum persónum ymsastaðni í gongdini. Hetta kann gera tað trupult at halda skil á, hvør rætta útgávan av skjalinum er. Tí er gott, um stjórnarráðini hava greiðar mannagongdir um, hvør sendir skjølini víðari í tilgongdini, og hvør hevur ábyrgd av, at skjalið, ið arbeitt verður í, altíð er tann rætta útgávan av uppskotinum.

Ein hugsað gongd av ferðini hjá einum uppskoti kundi sæð soleiðis út:

Fulltrúi > skrivari > eftirkanning > skrivari > fulltrúi > skrivari > landsstýrisfund > skrivari > løgtingsumsitingin > skrivari > fulltrúi > skrivari > løgtingsumsitingin > løgmaður.

Sannlíkt er gongdin ikki eins einföld sum handan omanfyri. Tískil er alneyðugt, at tað er ein (1) ábyrgdarpersónur fyrí skjalinum, og at hesin altíð kannar eftir eina eyka ferð, at tað nú er tað rætta skjalið, sum arbeitt verður í, og sum verður sent víðari í gongdini.

Tað er fleiri ferð komið fyrí, at lógaruppskot, sum er latið løgtingsumsitingin, ikki eru tøkniliga røtt, og at tær tøkniligu broytingarnar, sum Lögartænastan viðmælti í síni eftirkanning, ikki eru tiknar við.

Somuleiðis er tað eisini komið fyrí, at kunngerðir, sum vit fáa til kunnering, ikki eru tøkniliga rættar, og at tær tøkniligu broytingarnar, sum Lögartænastan viðmælti í síni eftirkanning, ikki eru tiknar við í skjalið.

Hetta rokna vit kemur av, at bland er komin í tey ymsu skjølini.

Ársfrágreiðing frá Lögartænastuni

Løgtingsárið 2014

4. Løgfrøðiliga eftirkanningin

Rundskriv um eftirkanning ásetir:

2.1. Lögartænastan á Løgmansskrivstovuni eftirkannar øll lógaruppskot, uppskot til ríkislógartilmæli og uppskot til samtyktar, ið landsfyrisitingin tilevnar, áðrenn hesi verða løgd fyri Løgtingið. Frávik frá hesum kann einans gerast í samráð við løgmann.

2.2. Lögartænastan eftirkannar allar kunngerðir, ið landsfyrisitingin tilevnar. Eisini allar kunngerðir, ið almennir stovnar, sum hava lógarheimild at lýsa kunngerðir í Kunngerðablaðnum, tilevna.

Vit fara her at taka fram nøkur av teimum evnum, ið vit hava sæð fleiri ferð í hesum tingárinum. Vit hava valt at deila henda partin upp í fýra undirpartar. Ein um løgtingslógor, ein um kunngerðir, ein um ríkislógartilmæli og ein um uppskot til samtyktar frá landsfyrisitingini. Hetta tí at tað kunnu vera ymisk løgfrøðilig krøv til tey somu evnini, alt eftir um tey verða ásett í løgtingslög ella í kunngerð o.s.fr.

Kunngerðir krevja t.d. heimild í løgtingslög, og tey mest víðfevndu inntrivini, so sum revsing, gjald og tyngjandi afturvirkandi virknaður, krevja beinleiðis heimild í løgtingslög. Nøkur evni kunnu ikki ásetast í kunngerð, t.d. skattur og avgjøld. Fyri løgtingslógor er avgerandi, at løgtingslógin ikki má ganga ímóti omanfyristandandi lög, so sum Stýrisskipan Føroya.

4.1. Løgfrøðilig eftirkanning av løgtingslögum

Rundskriv um eftirkanning ásetir:

6.2. Løgtingslógor: Lögartænastan eftirkannar fyrst og fremst, um løgtingslógaruppskot er í samsvari við grundlög, heimastýrlög, stýrisskipanarlög, tingskipan, tvørgangandi lógor, eitt nú evropeisku mannarættindini, revsilög, fyrisitingarlög, lög um alment innlit og lög um viðgerð av persónsupplýsingum, almennar rættargrundreglur og almenn rættarprinsipp.

6.3. Harumframt verður serliga hugt at heimildarásetingum til fyrisitingina, afturvirkandi virknað, útpantningsreglur, fyrisitingarligar sektir, eftirlitsásetingar, revsireglur, gildiskomureglur, skiftisreglur, kærureglur o.til.

4.1.1. Inngangur

Í innganginum til broytingarlógin til broytingarlógin skulu allar broytingar í løgtingslógin nevnast. Tað eiger ikki at verða skrivað: "...sum seinast broytt við". Er lógin broytt 10 ferðir ella fleiri, er tó gjørligt at nýta orðingina "sum seinast broytt við".

4.1.2. Frágreiðandi heiti

Allar broytingarlógin eiga at hava eitt frágreiðandi heiti. Hetta heitið skal stutt og greitt lýsa, hvørjar høvuðsbroytingar broytingarlógin inniheldur. Heitið skal ikki vera innihaldsleyst sum t.d. (Rættingar), (Broytingar), (Tillagingar) o.s.fr. Tað ger einki, um heitið er eitt sindur langt, tá hetta er neyðugt, men tað skal tó ansast eftir, at frágreiðandi heitið ikki verður óneyðuga langt. Ansast má eftir, at heitið ikki er misvísandi.

Okkara royndir eru, at øll stjórnarráð hava tikið væl ímóti tilmælinum um at hava frágreiðandi heiti til broytingarlógin og broytingarkunngerðir.

4.1.3. Endamálsorðingar

Ein løgtingslógi ásetur rættindi og skyldur. Endamálsorðingar sum ikki kunnu hondhevjast, tí tær eru almennar orðingar, sum ikki áseta rættindi ella skyldur, eiga tí ikki at vera í sjálvari lógin.

Dømi um slíkar endamálsorðingar eru t.d. ferðslulógin § 1, stk. 2: "*Endamálið við ferðslulógin er, at eingin skal doygga ella fáa álvarsligt mein av ferðsluvanlukku í vegaflutningsskipanini.*" ella § 1 í rúsdrekkalógin: *Endamálið við hesi lóg miðar ímóti at avmarka rúsdrekkanýtsluna og minka sum mest um skaðan, sum rúsdrekkanýtslan hevur við sær fyri einstaklingin og samfelið, og til tess at rökka hesum endamáli at áseta reglur í sambandi við rúsdrekka í Føroyum.*"

Slíkar endamálsorðingar eiga heldur at standa í teimum almennu viðmerkingunum í kapittul 1 til løgtingslógin.

4.1.4. Orðingin "til eina og hvørja tíð"

Tað kemur fyri, at útlendsk lóggáva verður beinleiðis endurgivin í einum lógaruppskoti, ella at tað verður víst til útlendska lóggávu, sum skal galda í Føroyum sum løgtingslógi. Tá skal havast í huga, at tað er tann orðingin av útlendsku lógin, sum er galdandi, tá løgtingslógin kemur í gildi, sum verður galdandi í Føroyum.

Verður útlendska lógin seinni dagförd ella broytt, verður henda dagføring ella broyting ikki av sær sjálvum galdandi í Føroyum. Um dagføring ella broyting, sum er gjørd í útlendsku lógin, eisini skal galda í Føroyum, má hetta gerast við eini broyting í løgtingslógin.

Ársfrágreiðing frá Lögartænastuni

Løgtingsárið 2014

Tað ber ikki til at áseta, at tann “til eina og hvørja tíð” galldandi útlendska lóggáva eisini skal vera galldandi í Føroyum. Slík orðing verður mett at vera brot á Stýrisskipan Føroya § 1, 1. pkt. Sama er galldandi fyri eina orðing sum “við seinni tillaging”.

Sum dømi kann nevnast, at í kunngerð um heilivágsskrá og fyrimyndarreglur fyri heilivág varð í eftirkanningini mælt frá at áseta, at “*Við fóroyska farmakopé er at skilja tann til eina og hvørja tíð i Danmark galldandi útgávan av Danske Lægemiddelstandarder.*”

Heilsumálaráðið tók hetta til eftirtektar og broytti orðingina til: “*Við fóroyska farmakopé er at skilja Danska Lægemiddelstandarder 2015.1.*”

4.1.5. At seta á stovn almennar stovnar við løgtingslög

Tað er ikki neyðugt við løgtingslög, um ein landsstýrismaður vil seta á stovn ein almennan stovn. Tað er neyðugt at hava játtan á fíggjarlögini, men tað er ikki neyðugt at áseta sjálva skipanina av stovninum í løgtingslög, sum t.d. heimildir og arbeiðsuppgávur hjá einum stovnsstjóra o.tíl. Hetta er ein fyrisitingarlig uppgáva, sum sitandi landsstýrismaður hevur heimild at avgera, og sum tað ikki er neyðugt at leggja fyri Løgtingið. Hetta er at blanda saman útinnandi og löggevandi vald.

Tað verður tí mælt frá at áseta nakað í løgtingslög, sum landsstýrismaðurin longu hevur heimild til at útinna utan løgtingslög. Einans um nýggi stovnurin í sínum virki hevur brúk fyri heimildum, sum krevja heimild í løgtingslög, t.d. útgjald av veitingum, at taka gjald, gera inntriv mótvægis borgarum o.tíl., er neyðugt at leggja málið fyri Løgtingið.

Løgtingið ásetir hvørji rættindi og skyldur borgarar hava, og í eini lóg kann tá eisini verða ásett, hvør skal umsita slíka lóg. Men ein lóg, sum ikki inniheldur rættindi ella skyldur fyri borgarar, eigur ikki at vera løgd fyri Løgtingið.

4.1.6. Kærumöguleikar og kærufreistir

Fyrisitingarrætturin ásetur, at um einki annað stendur í lóginum um kæru, so kunnu avgerðir, sum eru tiknar av einum undirskipaðum stovni, kærast til avvarandi landsstýrismann.

Avgerðin hjá landsstýrismanninum er endalig innan fyrisitingina.

Er ætlanin at landsstýrismaðurin skal leggja sínar fyrisitingarligar heimildir til ein undirskipaðan stovn, eigur samstundis í lógaruppskotinum at vera tikið støða til, um avgerðirnar hjá undirskipaða stovninum skulu kunna kærast til landsstýrismannin ella til eina kærunevnd. Tað krevst beinleiðis heimild í lóg at leggja kærumyndugleikan til eina kærunevnd og at skerja kærumöguleika upp til landsstýrismannin.

Tað eigur eisini at vera sett tíðarfreist fyri, nær ein kæra skal vera latin inn. Er eingin kærufreist ásett, kann ein kæra altíð vera latin inn. Hon kanntískil í ástøðini latast inn fleiri ár eftir, at sjálv avgerðir varð tiken. Vanliga er kærufreistin 4 vikur.

Ársfrágreiðing frá Lögartænastuni

Løgtingsárið 2014

4.1.7. Talgilt samskifti

Um tað skal vera kravt av borgara ella fyritøku, at viðkomandi skal samskifta við almennu fyrisitingina talgilt, krevur hetta heimild í lóg. Tað er tí ikki gjørligt hjá almennum myndugleika t.d. einans við eini áseting í kunngerð at krevja, at samskifti við myndugleikan skal vera talgilt.

4.1.8. Innheinting av skuld til tað almenna

Almennir myndugleika ynskja sær javnan heimild at innheinta skuld til tað almenna við, at TAKS fær loyvi til at eftirhalda í lønnini hjá skuldaranum, til skuldin er goldin. Hetta er eitt tvingsilsinntriv, sum krevur beinleiðis heimild í lóg.

TAKS eftirheldur í lønnuni sambært reglunum í § 136 í skattalógin. Áðrenn TAKS kann eftirhalda í lønnini skal skuldin vera fallin, og skuldarin skal hava fráboðan um, at eftirhald verður sett í verk. Eftirhald kann saman við eftirhaldning av A-skatti í mesta lagi vera 65% av A-inntökuni.

Hetta er eitt sera víðfevnt tvingsilsinntriv, sum tí eigur at vera væl umhugsað. Sum meginregla eigur at vera talan um slag av skuld, sum nógvir persónar kunnu hava, t.d. mvg, barnapening o.tíl. Um talan einans er um nøkur einstök peningakrøv og fáar persónar eigur slík víðfevnd heimild ikki at vera sett inn í lóginna.

4.1.9. Revsing

Tá revsing verður ásett í løgtingslög skal orðing sum “brot á hesa løgtingslög verða revsað við...” ikki verða brúkt. Tað skal greitt vísast til, hvørjar ásetingar í lógin ein kann revsast fyri. Um tað er ymisk revsing fyri brot á ásetingarnar, t.d. bót og fongsul, skal eisini skiljast ímillum, hvørjar ásetingar kunnu revsast við bót og hvørjar við fongsul.

4.1.10. Gildiskoma og virknaður

Her eigur at verða umhugsað, um lógin skal koma í gildi dagin eftir kunngering, ella um hon skal koma í gildi ávísa dagfesting. Er innihaldið í lógin av slíkum slag, at tað er týdningarmikið at síggja, hvør var fevndur av gomlu ásetingunum, og hvør verður fevndur av nýggju ásetingunum, eigur lógin at vera sett í gildi ein ávísan dag, t.d. 1. januar, 1. juli, o.s.fr. Í slíkum lógum vil oftani eisini vera neyðugt við skiftisreglum.

Tá orðið “virknaður” verður nýtt í gildiskomureglum skal minnast til, at virknaður bert er astur í tið. Hevur lógin ikki virknað astur í tið, verður orðið “virknaður” ikki nýtt, men í staðin verður ásett nær lógin kemur í gildi.

Vit hava sæð fleiri dømi har gildiskoman er ásett soleiðis, at lógin skal koma í gildi dagin eftir kunngerð (t.d. 3. mai), men hava virknað frá 1. oktober. Tá eigur gildiskoman at vera ásett soleiðis, at lógin kemur í gildi 1. oktober. (hóast hon verður kunngjört t.d. 3. mai)

4.1.11. Skiftisreglur

Tá nýggj lóg avloysir gamla lóg, ella tá broytingar verða gjørðar í lóg, skal altíð umhugsast, um tað er neyðugt við skiftisreglum. Um t.d. ein skipan verður broytt, har fólk longu eru partur av hesi skipan, er tað neyðugt at áseta, um broytingin eisini skal galda fyri tey, sum longu eru í skipanini, ella bert fyri tey nýggju, sum koma inn í skipanina.

4.1.12. At löggeva út á sjóðki og uppeftir í luftina

Ein løgtingslög er sum útgangsstøði galdandi út á 12 fjórðingar á sjónum frá føroysku grundlinjuni og har frá beint uppeftir í loft og út til byrjanina av rúmdini. Hon er galdandi fyri føroysk fær, bæði sjófær og flogfær, innan hetta økið, og eisini galdandi fyri føroysk fær uttan fyri hetta økið. Hon er sum útgangsstøði eisini galdandi fyri fremmand fær innan fyri 12 fjórðingar.

Vit hava tó í ymsum millumtjóða sáttmálum valt at skerja henda rætt at löggeva. Serliga er tað [Havrættarsáttmálin](#), ið her er viðkomandi. Í Havrættarsáttmálanum er m.a. ásett, at sjófær hava rætt til frítt at sigla gjøgnum økið millum grundlinjuna og 12 fjórðinga markið. Somuleiðis eru serreglur um, hvussu farast skal fram, tá revsirættarlig ella borgaralig átök verða gjörd móti sjófórum, sí artikkul 27 og 28.

Tá tað kemur til loftrúmið, so hava Føroyar ikki yvirtikið økið flogferðsla, sí § 1, stk. 2, nr. 4 í [løgtingslög um ræði á málum og málsøkjum](#). Tískil kunnu føroyskir myndugleikar ikki einsamallir löggeva á hesum øki, men hetta kann gerast við, at Løgtingið heitir á ríkismyndugleikarnar um at seta í gildi fyri Føroyar ávísá lóggávu.

Tað má víast varsemi við at löggeva á hesum økjum, tí sambært [løgtingslög um stýrisskipan Føroya](#) § 55, hava løgtingslög, ella partur av løgtingslög, ikki gildi, um

- a) hon gongur ímóti millumtjóðasáttmála, heimastýrið hevur gjort við onnur lond,
- b) hon gongur ímóti millumtjóðasáttmála, Danmørk hevur gjort við onnur lond, og sum eisini fevnir um Føroyar.

4.2. Løgfrøðilig eftirkanning av viðmerkingunum til løgtingslógin

Rundskriv um eftirkanning ásetir:

6.4. Lögartænastan eftirkannar, at løgtingslógaruppskotið er greitt og skilligt fyri Løgting og borgaran, at sundurbýti í lögargreinir, stykkir, kapitlar, yvirskriftir o.til. er hóskandi, og at bæði tær almennu og serligu viðmerkingarnar til uppskotið samsvara við sjálvan lögartekstin.

4.2.1. Ummæli

Uppskot eiga altíð at vera send til ummælis hjá öllum viðkomandi pörtum, og er vanliga tíðarfreistin at lata inn ummæli 4 vikur. Henda freist eigur ikki at verða skerd, uttan so at tað

Ársfrágreiðing frá Lögartænastuni

Løgtingsárið 2014

er átrokandi neyðugt. Hevur uppskot ikki verið sent til ummælis, ella er ummælisfreistin stytt, skal greiðast frá í viðmerkingunum, hví so er.

Nýggjur ummælisportalur er júst tики í nýtslu, har øll uppskot hjá stjórnarráðunum vera at finna. Herumframt senda stjórnarráðini sjálvsagt sum vant eisini uppskot til ummælis hjá øllum viðkomandi pörtum.

Ummælisportalurin liggur her: <http://www.foroyalandsstyri.fo/landsstyrid/uppskot-til-ummaelis/>

Okkara royndir eru, at tað eru alt ov nögv lógaruppskot, sum ikki verða send til ummælis áðrenn eftirkanning, ella har ummælisfreistin er ov stutt. Hetta kann hava við sær, at dygdin á lógaruppskotinum ikki gerst so góð, sum hon kundi verðið.

4.2.2. Avleiðingarnar av uppskotinum

Tá greitt verður frá avleiðingunum av uppskotinum skal minnast til, at avleiðingarnar kunnu eisini vera positivar ella jaligar.

4.2.3. Yvirlit yvir avleiðingarnar av lógaruppskotinum. (Talvan)

Í talvuni er bert möguligt at svara “Ja” ella “Nei”. Ikki er möguligt at svara “Ja/Nei” o.tíl. Tað skal svarast “Ja” ella “Nei” í hvønn einstaka punt í talvuni.

4.3. Løgfroðilig eftirkanning av kunngerðum

Rundskriv um eftirkanning ásetir:

6.6. Kunngerðir: Lögartænastan kannar fyrst og fremst, um neyðug heimild má metast at vera fyrir kunngerðini. Hvatið vikur innihaldinum í eftirkanningini annars verður víst til brotini um eftirkanning av løgtingslógaruppskotum.

4.3.1. Inngangur og heimildarlóg

Í innganginum til kunngerðir verður einans víst til broytingar, har sjálv heimildarásetingin í lógin er broytt, og ikki nær lógin er broytt.

Tá tað í kunngerð verður víst til ásetingar í heimildarlögini verður skrivað: “sambært § x í løgtingslögini”. Verður víst til ásetingar í aðrari lög verður skrivað: “sambært § x í løgtingslög um ...”.

Ársfrágreiðing frá Lögartænastuni

Løgtingsárið 2014

4.3.2. At endurgeva lógartekst í kunngerð

Meginreglan er, at tað er óneyðugt at endurgeva lógartekst í kunngerðum. Men um tað bøtir um gjøgnumskygni um, hvat er galldandi, og um tað beinleiðis kann vera misvísandi ikki at vísa til lógarásetingarnar, so ber til at víkja frá hesi meginreglu.

Um lógartekstur verður endurgivin í kunngerð, skal hesin endurgevast orðarætt og við tilvísing til lógarásetningina, sum t.d. “Sambært § x í løgtingslög um ... skal ...“

4.3.3. Frágreiðandi heiti

Eins og broytingarlögir eiga allar broytingarkunngerðir at hava eitt frágreiðandi heiti. Hetta heitið skal stutt og greitt lýsa, hvørjar høvuðsbroytingar broytingarkunngerðin inniheldur. Heitið skal ikki vera innihaldsleyst sum t.d. (Rættingar), (Broytingar), (Tillagingar) o.s.fr. Tað ger einki, um heitið er eitt sindur langt, tá hetta er neyðugt, men tað skal tó ansast eftir, at frágreiðandi heitið ikki verður óneyðuga langt. Ansast má eftir, at heitið ikki er misvísandi.

Okkara royndir eru, at øll stjórnarráð hava tikið væl ímóti tilmælinum um at hava frágreiðandi heiti til broytingarlögir og broytingarkunngerðir.

4.3.4. Ígildissetan av løgtingslög við kunngerð

Viðhvört skal landsstýrismaðurin hava heimild til seinni at seta eina løgtingslög í gildi, tí gildiskoman er tengd at øðrum viðurskiftum, sum ikki eru klár, tá lógin verður samtykt.

Meginreglan er at øll lógin verður sett í gildi í einum. Heimild til at seta løgtingslög í gildi við kunngerð kann bara brúkast eina ferð. Tað skal havast í huga, um lógaruppskot hava slíkar ásetingar.

Útsetting av gildiskomu eigur bara at verða nýtt í undantaksföri. Sí rundskriv nr. 3.1.3.

4.3.5. Revsing

Ásetingar um revsing í kunngerð, bót ella fongsul, kunnu bert ásetast, um hetta er beinleiðis heimilað í heimildarlögini. Verður revsing ásett, skal tað neyvt vísast til tær ásetingarnar, sum kunnu viðföra revsing. Tað er ikki gjørligt einans at áseta, at “brot á hesa kunngerð verður revsað...”.

4.3.6. Gjald

Fyri at kunna áseta gjald í kunngerð krevst beinleiðis heimild í heimildarlögini. Eitt gjald má ikki ásetast hægri enn veruligi kostnaðurin fyri ta tænastu, veiting o.tíl., ið gjaldið er fyri. Meginreglan er at øll gjalda tað sama fyri somu tænastu.

Stjórnarráðið má kunnu grundgeva fyri, hví tað metir, at gjaldið er innanfyri henda kostnað.

4.3.7. Talgilt samskifti

Skal tað í kunngerð ásetast krav um, at borgarar og fyritókur skulu samskifta við almennu fyrisingina talgilt, krevst beinleiðis heimild fyrir hesum í lög.

4.4. Løgfrøðilig eftirkanning av ríkislógartilmælum

Rundskriv um eftirkanning ásetir:

6.7. Ríkislógartilmæli: Formligu krøvini til ríkislógartilmæli eru sambært § 45 í tingskipanini tey somu sum til løgtingsslógaruppskot sambært § 37, og eftirkanningin fer í høvuðsheitum fram eftir sama leisti, sum tá talan er um løgtingsslógaruppskot, tó at hon ikki kann sigast at vera tann sama. Hetta er grundað á, at ríkislógartilmæli grundleggjandi víkja frá løgtingsslógaruppskotum, tí talan er um lógartekst, sum longu er galldandi í Danmark, og at uppskotini í flestu fórum verða gjørd av ríkismyndugleikunum.

4.4.1. Upsetting

Hetta er fyrsta árið, har vit hava roynt at hava ein fastan leist til upsetting av ríkislógartilmælum. Roynnar hetta árið hava víst, at vit ikki enn hava funnið endaliga leistin. Flestu spurningarnir hava verið um lógaruppskotið skal setast beinleiðis inn í ríkislógartilmæli ella viðfestast sum skjal. Gongdin sýnist at vera at velja at skriva lógaruppskotið beinleiðis inn í ríkislógartilmæli, heldur enn at viðfesta tað sum skjal.

Vit hava eitt gott samskifti við Løgtingsumsitingina um hesi viðurskifti, sum tí væntandi skjótt koma upp á pláss.

4.4.2. Ígildissetan av ES fyriskipan við fólkatinglóð

Eitt serstakt mál í hesi tingsetuni var ríkislogartilmæli um at seta í gildi fyrir Føroyar Lov for Færøerne om kapitalkrav og tilsynsmæssige krav for kreditinstitutter og investeringsselskaber ([tingmál nr. 115/2014](#)).

Spurningurin var, hvussu ein ES fyriskipan kundi setast í gildi fyrir Føroyar.

Í hesum førinum var nevnda ES fyriskipanin beinleiðis galldandi í Danmark; tað var tí ikki neyðugt fyrir Danmarkar viðkomandi, at Fólkatingið samtykti eina ríkislóð fyrir at implementera fyriskipanina. Men skuldi fyriskipanin galda fyrir Føroyar var neyðugt, at Fólkatingið samtykti hetta við eini ríkislóð.

Hetta varð gjört soleiðis, at fólkatingslógin skuldi heimilað ríkismyndugleikunum at seta ES fyriskipan “om kapitalkrav og tilsynsmæssige krav for kreditinstitutter og investeringsselskaber” (CRR-fyriskipan) í gildi í Føroyum. Sjálv fyriskipanin var viðfest sum skjal til lógina og var sostatt ein beinleiðis partur av lögini.

Ársfrágreiðing frá Lögartænastuni

Løgtingsárið 2014

Leisturin, sum hetta varð gjort eftir, líkist tí mannagongd, sum verður brúkt, tá ríkislógin verða settar í gildi í Føroyum við kongaligari fyriskipan. Tvs. at ein ríkislógi heimilar einum ráðharra at seta í gildi ríkislógi í Føroyum.

Í § 1 varð ásett, at fyriskipanin skuldi galda fyri Føroyar. Eins og gjort verður viðvíkjandi anordningsheimildum í ríkislóginum varð í § 2 ásett, at ráðharrin hevði heimild at áseta reglur, sum tillagaðu fyriskipanina til føroysk viðurskifti.

Avgerðir og rættarskjøl hjá ES stovnum o.tfl. sambært ES fyriskipanini kunnu ikki galda beinleiðis í Føroyum. Tað var tí í § 3 ásett, at ráðharrin við kunngerð kundi áseta slíkar reglur, sum voru neyðugur fyri at fremja slíkar avgerðir og rættarskjøl.

Hesin hátturin at seta ES reglur í gildi í Føroyum má sigast at vera ein neyðloysn, tí tað voru ikki stundir til at gera tað á vanligan hátt.

Tað hevði verið betri um tað í einum slíkum føri varð gjord ein Lov for Færøerne om kapitalkrav og tilsynsmæssige krav for kreditinstitutter og investeringsselskaber, og har innihaldið í ES fyriskipanini varð skrivað inn í lógina og ikki bara viðfest sum skjal.

Eftirfylgjandi hava vit umrødd hetta málið við Justitsministeriet, og vit eru samd um, at hetta ikki er ein háttur, sum eigur at vera brúktur sum fyridomi, um aðrar ES fyriskipanir verða settar í gildi fyri Føroyar.

Tá eigur hetta at vera gjort við, at ES fyriskipanin verður implementerað í eina fólkatingslög fyri Føroyar.

4.5. Løgfroðiligr eftirkanning av uppskotum til samtyktar

Rundskriv um eftirkanning ásetir:

6.10. Uppskot til samtyktar: Uppskot til samtyktar hjá landsfyrisingini eru serliga tey mál, har Løgtingið skal góðkenna millumtjóðasáttmálar sbrt. stýrisskipanarlóbini § 52, stk. 2. Eftirkannað verður serliga, um góðkenningin ger, at tað er neyðugt at gera lógarbroytingar, fyri at sáttmálin kann verða útintur.

4.5.1. Nær verður uppskot til samtyktar brúkt

Uppskot til samtyktar frá landsfyrisingini eru serliga tey mál, har tað er neyðugt hjá landsstýrinum at fáa góðkenning frá Løgtinginum sambært stýrisskipanarlóbini § 52, stk. 2 at gera avtalur við onnur lond ella fáa heimild at mæla til at seta í gildi fyri Føroyar millumtjóðasáttmálar.

4.5.2. Sjálv samtyktin

Við uppskotum til samtyktar er tað orðingin av sjálvari samtyktini, sum er tað týdningarmiklasta.

Heimildin til landsstýrið er bara tað, sum stendur í sjálvari samtyktini, ikki í viðmerkingunum.

